

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

**Integrační školní centrum PROINTEPO s.r.o. Hradec Králové,
Hrubínova 1458**

Adresa: Hrubínova 1458, 500 02 Hradec Králové

Identifikátor zařízení: 600 023 958

Zřizovatel: PhDr. Jarmila Karpašová, Gočárova 516, 500 02 Hradec Králové 2

Školský úřad: M. Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín konání inspekce: 15., 17., 18. a 26. listopadu 1999

Čj.	091 723/99 - 4009
Signatura	oilzt302

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Integrační školní centrum PROINTEPO s. r. o. (dále jen škola) je v činnosti od 1. září 1994. Během těchto pěti let docházelo postupně k obměnám názvu zařízení, název současný je v platnosti od 26. února 1999.

Škola se nachází v bezbariérové budově. Nájezdy ve všech prostorách jsou upraveny pro hladký pohyb vozíčků a jsou opatřeny čistícími pruhy, na podlahách jsou položeny protiskluzové koberce, rohy místnosti jsou kryty kobercovou krytinou, sociální zařízení jsou upravena pro imobilní děti a občany. Péče je realizována v 5 učebnách, malé cvičebně, rehabilitační místnosti a ve školní družině.

V době konání inspekce školu navštěvovalo 33 žáků (14 dětí speciální mateřskou školu pro tělesně postižené děti, 10 žáků speciální základní školu pro tělesně postižené a 9 žáků zvláštní školu pro tělesně postižené).

Charakteristika postižení je značně různorodá:

Druh postižení	Počet žáků
Kombinovaná vada	19
Tělesné postižení	1
Mentální postižení	6
Specifické vývojové poruchy učení	1
Vady řeči	3
Bez postižení	3

U některých žáků dosud nejsou odborná vyšetření ukončena, výsledky lékařských vyšetření a jejich případná interpretace Speciálně pedagogickým centrem nejsou zatím k dispozici.

Orientační inspekce byla zaměřena na kvalitu vzdělávací činnosti speciální mateřské školy pro tělesně postižené děti, základní školy pro tělesně postižené a zvláštní školy pro tělesně postižené. Ostatní součásti školy nebyly do inspekční činnosti zahrnuty.

1. Speciální mateřská škola pro tělesně postižené děti (dále MŠ)

Speciální mateřská škola je dvoutřídní, jedna třída s celodenním, druhá s polodenním provozem. Navštěvuje ji celkem 14 dětí, z toho 12 dětí se zdravotním postižením. Jedná se celkem o 9 dětí s kombinovaným postižením, 2 děti s vadou řeči, 1 dítě s mentálním postižením, u jednoho ze zdravých dětí se dokončují odborná diagnostická vyšetření a je pravděpodobný předpoklad zjištění zdravotního postižení. Stávající stav je v rozporu s rozhodnutím o zařazení do sítě č.j. 15.572/99 - 21 (je překročena povolená kapacita 9 dětí).

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Přijatým vzdělávacím materiálem školy je Program výchovné práce pro mateřské školy, který schválilo MŠ ČR pod č.j. 33 483/83-201 a jeho modifikace - Časově tematické plány výchovně vzdělávací činnosti. Tyto materiály jsou rozpracovávány do denních příprav vyučujících. Stanovené cíle výchovně vzdělávací činnosti odpovídají současným trendům předškolní výchovy a vzdělávání, jsou v souladu se schváleným vzdělávacím programem a vyhovují

speciálním potřebám dětí se zdravotním postižením. Všechny vzdělávací činnosti jsou zahrnuty v plánech rovnoměrně.

Kladně je hodnoceno zpracování individuálních vzdělávacích plánů v návaznosti na pedagogickou diagnostiku prováděnou třídními učitelkami ve spolupráci s dalšími odbornými pracovníky (speciální pedagog, logoped, psycholog, zdravotníci). V průběhu roku jsou prováděna odborná pozorování těchto specialistů přímo v průběhu výchovně vzdělávacího procesu.

Zpětná vazba k plnění učebních osnov je dokladována a vedením školy kontrolována v zápisech přehledů výchovné práce. Kvalita zápisů v jednotlivých třídách je různá, v jedné ze tříd mají zápisy do třídních knih nižší výpovědní hodnotu a objevují se drobné formální nedostatky. Zjištěným nedostatkem je i slučování tříd v době nemoci vyučujících.

Škola nabízí v rámci nadstandardní nabídky sociálně pedagogický výukový program KUMOT, dvě učitelky absolvovaly odborný výcvik k jeho provádění. Pod vedením speciálního pedagoga je realizován i kurz grafomotoriky. Jedna vyučující provádí v rámci kroužku „Kouzelná dílna“ seznamování dětí se základy keramiky. Veškeré nadstandardní programy jsou detailně a systematicky plánovány a vyhodnocovány. Cizím lektorem ze Soukromé hudební školy je za úhradu rodičů realizován hudební kroužek.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti jsou prováděny kvalifikovaně, systematicky a zúročují pedagogickou erudici vyučujících. Kladně je hodnocena funkčnost, efektivita a promyšlenost přípravy vzdělávací činnosti. Pozitivním jevem je vysoká míra autonomie v oblasti plánování, kreativní a pečlivý přístup všech učitelek k přípravě na přímou výchovně vzdělávací činnost. Oblast plánování výchovně vzdělávací práce doznala výrazného zlepšení, jejím zásadním kladem je promyšlenost, funkčnost, pečlivost a systematickost.

Plánování a příprava výchovně vzdělávací práce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Podmínky vzdělávací činnosti

Výchovně vzdělávací činnost zajišťují tři pedagogické pracovnice. Mají odbornou a pedagogickou způsobilost, kterou získaly středoškolským či vysokoškolským studiem. Jedná se o zkušené učitelky s víceletou pedagogickou praxí. Jedna vyučující studuje speciální pedagogiku na PF UK v Praze. Ostatní učitelky nedisponují odbornou kvalifikací v oblasti speciální pedagogiky. Jedna se opakovaně po dobu 4 let hlásí k vysokoškolskému studiu speciální pedagogiky, doposud však nebyla pro nadbytek uchazečů přijata.

Účastí ve vzdělávacích seminářích s různorodým zaměřením v průběhu jednotlivých školních roků získávají učitelky další poznatky a zkušenosti z oblasti speciální pedagogiky, alternativních metod vyučování v oblasti práce s dětmi se zdravotním postižením, které uplatňují v pedagogické práci. Škola sama organizuje cyklus osmi témat speciálně pedagogického vzdělávání pro odbornou, rodičovskou i laickou veřejnost. Účast na těchto seminářích je pro pedagogy školy povinná. Účast je doložena v dokumentech školy.

Organizace výchovně vzdělávací práce je stanovena rozpisem hodin přímé výchovné práce. V ranních a odpoledních hodinách jsou s dětmi v mateřské škole i žáci základní a zvláštní školy v rámci prodloužení činnosti školní družiny. Počet dětí v časovém úseku od 7:30 do 7:45 hodin neodpovídá optimálním psychohygienickým požadavkům. Prostorové zázemí MŠ je vzhledem k nižším počtům dětí ve třídě vyhovující. Jednotlivé místnosti jsou velmi efektivně a účelně využity.

Pro námětové, tvořivé a konstruktivní hry jsou zařízeny stabilní hrací kouty. Jsou vytvořeny podmínky pro relaxační činnosti i uspokojení speciálních potřeb dětí. Dětem jsou volně

k dispozici podnětně a funkčně vybavená pracovní místa k realizaci výtvarných a pracovních činností. Jsou vedeny v přirozených podmínkách k samostatnosti v udržování pořádku.

Nabídka hraček, pomůcek a materiálu je dostatečná, v uplynulém období došlo k výraznému zlepšení didaktického zázemí MŠ. V průběhu inspekční činnosti bylo zjištěno účelné a efektivní využití jednotlivých pomůcek.

Denní program respektuje dodržování psychohygienických zásad v organizaci pobytu dětí v MŠ. Uspořádání dne je vhodně organizováno, harmonogram stravování respektuje denní biorytmus dítěte předškolního věku. Délka odpoledního odpočinku vychází z individuální potřeby každého dítěte. V jednom případě je dítěti ve věku 6 let náhradou za odpočinek na lehátku umožňována činnost ve školní družině. V tomto organizačním celku je zároveň umožněno realizovat rozmanité relaxační činnosti. Děti jsou vedeny k vzájemnému respektu a toleranci potřeb druhého.

Děti mají v průběhu celého dne volný přístup k nápoji, nejsou však učitelkami důsledně vedeny k tvorbě návyku pravidelného příjmu tekutin.

Spontánní a řízené činnosti jsou zařazovány vyváženě, vhodně jsou doplňovány rehabilitačním cvičením či individuální logopedickou péčí. Délka trvání řízených forem zaměstnání a cílené koncentrace pozornosti dětí respektuje individuální zvláštnosti dětí. Věkově smíšené uspořádání tříd a specifika zdravotního postižení dětí kladou na učitelky vyšší nároky v promyšlení organizace pedagogické činnosti, na jejich součinnost s ostatními zaměstnanci školy a na provádění výraznější diferenciací požadavků na děti. Osobní tempo jednotlivých dětí je plně respektováno.

Podmínky vzdělávací činnosti jsou velmi dobré.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Vyučující používaly účelné prostředky řízení výuky. Pravidla činnosti a pokyny dětem byly jednoznačně stanoveny a dětmi akceptovány. V průběhu výchovně vzdělávacího procesu byla zjištěna evidentní vysoká míra vstřícného, laskavého a trpělivého působení učitelek. Sledována byla vhodná organizace a důsledné uplatňování didaktických zásad.

Je vytvořen dostatečný prostor pro spontánní herní aktivity, dominantní úloha dětské hry i speciální potřeby a možnosti dětí se zdravotním postižením jsou plně respektovány.

Organizace vzdělávací činnosti odpovídá speciálně pedagogickým požadavkům, je respektována osobnost dítěte, cíleně jsou navozovány situace, které stimulují kreativní myšlení, mravní postoje a prožitkové učení dětí. Byly sledovány velmi dobré a kooperativní vztahy mezi dětmi.

Promyšlená organizace všech činností a kvalitní vedení pedagogického procesu všemi vyučujícími vedou k přirozené kázi dětí. Celkové klima organizace pedagogického procesu je vstřícné, kooperativní a stimulační, učitelky mají přirozenou autoritu.

Didaktické metody odpovídají požadavkům speciální předškolní pedagogiky, jejich užívání je variabilní, vyvážené, jsou respektovány didaktické principy vyučování v mateřské škole.

Organizace, formy a metody jsou hodnoceny jako vynikající.

Motivace a hodnocení

Při sledovaných činnostech byla vždy realizována průběžná i vstupní motivace, která byla aktivizující a podnětná, respektovala věkové a osobnostní zvláštnosti dětí. Dosud získané dovednosti, vědomosti a návyky byly upevňovány a prověřovány adekvátním způsobem. Učitelky sledovaly zapojení a chování dětí v průběhu jednotlivých činností. Citlivým způsobem

a pedagogickým taktům na děti působily. V požadované míře bylo, zejména ve druhé třídě, využíváno individuální vyučování. Učitelky průběžně hodnotily výsledky práce a činnosti dětí, oceňovaly jejich snahu a pokrok.

Motivace a hodnocení dětí jsou vynikající.

Interakce a komunikace

Situaci pozitivně ovlivňuje maximální snaha všech vyučujících o efektivní komunikaci s dětmi, která je frekventovaná a v maximálně možné míře zaměřená na jednotlivce. Vhodně je užívána verbální i neverbální komunikace ze strany učitelek. Dostatečný prostor je vytvořen pro volné vyjadřování dětí, rozvoj jejich aktivní slovní zásoby je podněcován rozmanitými formami (cílený dialog, rozhovor nad obrazovým materiálem, popis obrázků, vzájemné vyprávění zážitků a jiné). Výrazným kladem je partnerský laskavý přístup pedagogických pracovníků k dětem, vstřícnost a vzájemný respekt. Osobnost dítěte je rozvíjena v prostředí pozitivních vzájemných vztahů mezi dětmi. V průběhu inspekční činnosti atmosféra obou tříd dokladovala prostředí, v kterém je vytvořena vzájemná důvěra a pochopení. Vhodně je respektována tolerance projevu a chování dětí dle jejich individuálních zvláštností.

Interakce a komunikace jsou hodnoceny jako vynikající.

Spontánní činnosti

V průběhu organizace dne je vytvořen dostatečný časový prostor pro realizaci spontánních činností, především při pobytu venku. V případě nižší koncentrace pozornosti či ztráty zájmu o řízenou činnost si mohou děti zvolit náhradní aktivitu formou vlastní spontánní hry. Učitelky vstupují do volných činností dětí nenásilně, citlivě navozují a konkrétní nabídkou (např. pomůcek, materiálu, hraček, verbální, haptická stimulační aj.) obohacují jejich průběh. Plně respektují spontaneitu a individuální specifické potřeby dětí se zdravotním postižením.

Děti jsou schopny setrvat u jednotlivých aktivit. Jsou dostatečně motivovány a stimulovány podnětností didaktického prostředí i pokyny učitelek.

Rozsah a kvalita sociálních vědomostí a dovedností dětí jsou hodnoceny s ohledem na osobnostní zvláštnosti dětí jako velmi dobré.

Spontánní činnosti jsou hodnoceny jako vynikající.

Řízené činnosti

Kontrolou a rozбором předložené dokumentace tříd bylo zjištěno, že jednotlivé výchovné složky předškolní výchovy jsou zařazovány rovnoměrně. Učitelky pečlivě přistupují k přípravě plánované činnosti a dodržují metodiku jednotlivých výchov. Organizované řízené činnosti jsou všem dětem přístupné, jsou zařazovány v dopoledním čase po příchodu všech přítomných dětí. Náročnost úkolů je diferencována dle věku a osobních schopností dětí.

V průběhu inspekce byly sledovány: pracovní výchova, rozvíjení poznání, individuální speciálně pedagogická péče, ranní hry, pobyt venku a odpolední zájmové činnosti. Všechny činnosti se vyznačovaly kvalitní přípravou, optimálním užíváním organizačních metod a prostředků. Didaktické zásady a principy stejně jako metodické aspekty jednotlivých složek výchov byly plně respektovány. Učitelky využívaly některých alternativních forem vyučování, preferována byla individuální a skupinová formy předškolního vyučování. Výrazným jevem byla vstřícná, laskavá a stimulující atmosféra řízených činností. Kladně je hodnoceno interdisciplinární prolínání složek výchovy, tematická provázanost jednotlivých celků a zejména optimální struktura činností, která plně respektuje individuální potřeby zdravotně postižených dětí. Práce

pedagogů svědčí o jejich vysoké odborné erudici, pedagogickém taktu a osobních předpokladech pro práci se zdravotně postiženými dětmi.

Celkově jsou hodnoceny řízené činnosti jako vynikající.

Výsledky hospitací v MŠ prokazují nadprůměrnou a převážně vynikající úroveň pedagogické práce učitelek. Důsledná promyšlenost, připravenost na práci, využívání progresivních metodických postupů a vlastní kreativita učitelek ovlivňují výrazně průběh výchovně vzdělávacího procesu. Vytvořené podmínky mateřské školy, vlastní organizace, vzájemné a jednotné působení pedagogů ve spolupráci s provozními zaměstnanci přispívají velmi pozitivně k dosahovaným výsledkům. Zjištěné skutečnosti dokazují vysokou úroveň předškolní výchovy a vzdělávání dětí se zdravotním postižením. Kvalita vzdělávací činnosti zaznamenala v porovnání s předchozími inspekcemi výrazný kvalitativní vzestup.

2) Speciální základní škola pro tělesně postižené (dále ZŠ)

Výuka žáků základní školy je uskutečňována ve dvou třídách. Od poslední provedené inspekce došlo ke změně vzdělávacího programu z Obecné školy na Základní školu. Od minulého školního roku se tedy vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola. V podkladové inspekční dokumentaci je ředitelkou školy chybně uvedené číslo jednacím vzdělávacího programu, místo 16837/96-20 má být správně 16847/96-2. Učební plán je dodržován, v plnění učebních osnov byly shledány rezervy. Důvodem je skutečnost, že řada žáků zvláště v 1. ročníku je přijata do ZŠ na diagnostický pobyt a teprve po jeho skončení bude zřejmé, zda tito žáci budou schopni navštěvovat školu základní či zda bude nutné jejich přeřazení do školy zvláštní. Ani v jedné třídě nevyučuje učitelka s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku ve speciální škole. Jedna učitelka speciální pedagogiku studuje, druhá má vysokoškolské vzdělání v oboru speciální pedagogiky předškolního věku. V obou třídách jsou v průběhu výuky přítomni kromě učitelek asistentky (jednu lze na základě pozorování označit jako asistentku těžce zdravotně postižené žákyně, jednu jako asistentku učitelky).

V jedné třídě je umístěno sedm žáků prvního ročníku, z toho dva jsou zařazeni do ZvŠ. Tato učebna je prostorná, vybavená moderním výškově nastavitelným nábytkem, kobercem, množstvím didaktických pomůcek, velmi vkusně a pedagogicky podnětně vyzdobená. Žáci, vyžadující v různých typech škol různý přístup vyučujících, jsou vyučováni společně. Organizace hodin v této třídě by měla mít charakter typický pro výuku v málotřídních školách, to je klasické střídání přímé a samostatné práce žáků. Při hospitacích nebyl tento fakt téměř zaznamenán. Plánování a příprava výuky jsou touto skutečností ovlivněny, vyučující volí pro obě skupiny úkoly shodné, obtížností se blíží spíše výuce ve zvláštní škole.

Ve sledovaných hodinách byly stanoveny a plněny přiměřené cíle vzhledem ke složení žáků (třída je složena ze dvou žáků s kombinovanými vadami, tří žáků s mentálním postižením, jednoho žáka s vadou řeči a jednoho žáka bez diagnostikovaného postižení). Výuka byla účelně řízena, v jedné z hospitovaných hodin však byla trvale narušována značnou nekázní a neadekvátním infantilním chováním jednoho z žáků (u tohoto žáka dosud nejsou uzavřena odborná vyšetření). Vyučující vytvářela dostatečné množství prostoru pro individuální potřeby a schopnosti žáků, didaktické zásady respektovala. Kromě tabule byly používány učební pomůcky zaměřené na rozvoj jemné i hrubé motoriky, žákům byl dán dostatečný prostor k procvičování učiva.

Vstupní motivace bylo využito, žáci pak byli motivováni během všech vyučovacích jednotek průběžně. Vzhledem k nízkému počtu dětí ve třídě bylo ověřování pochopení probírané látky jednodušší, rovněž pomoc při řešení zadaných úkolů byla soustavně poskytována

individuálně. Zvláště při hodnocení byly citlivě respektovány individuální dispozice žáků, zaostávajícím byla věnována mimořádná péče. Spontánně celá třída oceňovala snahu a dílčí úspěchy slabších žáků. Kladem byla soustavná snaha učitelky o rozvoj komunikačních schopností žáků.

Ve škole jsou stanovena pravidla vzájemné komunikace, jejich dodržování ve výchovně vzdělávacím procesu je vzhledem ke složení a různorodému postižení žáků problematické.

V další třídě ZŠ jsou vyučováni žáci druhého až šestého ročníku (kromě ročníku pátého, kde není žádný žák). Jedna z žákyň je zařazena do zvláštní školy, jeden z žáků se pohybuje pouze na vozíku. Tento žák navštěvuje 6. ročník ZŠ, přestože v zařazení do sítě škol, školských zařízení a předškolních zařízení, má ZŠ povolen pouze 1. stupeň. Výjimka je řádně povolena a schválena odborem speciálního školství MŠMT ČR dne 29. března 1999 pod č. j. 18 094/99 - 24. Tento žák v souladu s povolenou výjimkou odlišně plní školní docházku formou individuální výuky se stanoveným individuálně vzdělávacím programem je vyučován podle kvalitně zpracovaného individuálního učebního plánu.

Výuka je zabezpečována ve velmi stísněných prostorových podmínkách, které neumožňují jinou organizaci práce než výuku v lavicích. Ve sledovaných hodinách byla výuka řízena účelně, žáci mají vypěstovány dobré společenské návyky, byli velmi ukázněni. V průběhu hodin byli dostatečně pozitivně motivováni. Hlavní části hodin byly při hospitacích věnovány společné práci všech žáků.

Jako za zcela problematický je označen fakt, že se vyučování v obou třídách uskutečňuje se všemi žáky bez vnitřní diferenciací. V první třídě je to výuka žáků základní a zvláštní školy, ve třídě druhé výuka žáků pěti postupných ročníků obou jmenovaných vzdělávacích programů.

Žáci zařazení rozhodnutím ředitelky školy do zvláštní školy, jsou vzděláváni podle vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97 - 22. Učební plán je v 1. ročníku dodržován, u žákyň 6. ročníku byly shledány nedostatky:

- 1 hodina tělesné výchovy je zařazena v době, kdy všichni ostatní žáci ze třídy mají výtvarnou výchovu. Za přítomnosti pracovnice školy bylo zjištěno, že dívka v době provedené kontroly byla ve třídě s ostatními a kreslila.
- V doplňovací hodině, kde měla být vyučována jako jediná ze třídy, nebyla v době prováděné kontroly učitelka přítomna.
- V předem zasláném rozvrhu hodin je o 1 hodinu českého jazyka méně. Tento údaj souhlasí s rozvrhem hodin, který měla k dispozici žákyně i její rodiče. Učitelka a ředitelka školy trvají na tom, že hodina českého jazyka je v rozvrhu běžně zařazena.

V základní škole je s přihlédnutím k celkově nízkému počtu žáků v obou třídách výuka žáků školy v oblasti personálních podmínek, plánování a přípravy výuky, materiálních podmínek, v oblasti organizace, forem a metod výuky, interakce a komunikace hodnocena jako dobrá, v oblasti psychohygienických podmínek jako ještě vyhovující.

3) Zvláštní škola pro tělesně postižené (dále ZvŠ)

V původně plánovaném termínu inspekce byl učitel ZvŠ v pracovní neschopnosti, byl zastupován studentkou pedagogické fakulty bez jakéhokoliv pracovního vztahu ke škole. Z tohoto důvodu byla inspekční činnost přerušena a dokončena až po uzdravení vyučujícího.

Třída ZvŠ je tvořena šesti žáky ze 3. až 5. ročníku. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97 - 22, který schválilo MŠMT ČR s platností od 1. září

1997. Učební plán je plněn, učební osnovy jsou v některých předmětech upraveny v souvislosti s postižením žáků individuálními vzdělávacími plány. Největší rozdíly jsou v předmětu pracovní vyučování, kde individuální vzdělávací plány obsahují pouze následující okruhy: rozvoj motoriky a vlastní fantazie, práce podle vzoru, vlastní nápady v práci a při neúspěchu samostatná snaha o nápravu. Rozdělení hodin na práce dílenské, pěstitelské a práce pro domácnost se v plánech neobjevuje vůbec. Tomu odpovídá i malá vybavenost školy pro výuku pracovního vyučování.

Učitel splňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti pro výuku ve speciální škole. Ve vyučování je přítomen asistent, který ve škole vykonává civilní službu.

Třída ZvŠ je vzhledem k počtu zařazených žáků dostatečně prostorná, vybavená kvalitním výškově nastavitelným moderním nábytkem. Nevýhodou je skutečnost, že třída je průchozí. Aby nedocházelo k opakovanému narušování výuky, je opatřením ředitelky zajištěno přecházení z jednoho pavilonu do druhého přes pozemek školy, kde je v budoucnu plánováno zastřešení a zateplení celého prostranství. Třída je obdobně jako celá škola esteticky a pedagogicky podnětně vybavená a uspořádaná.

Byly provedeny hospitace v předmětech český jazyk, matematika a pracovní vyučování. Všechny sledované hodiny se vyznačovaly individuálním přístupem učitele k jednotlivým žákům a velmi malou účinností výchovně vzdělávacího procesu. Důvodem tohoto stavu je značná různorodost postižení. Ve třídě jsou společně vyučováni 1 žák se středně těžkým autismem, 1 žákyně s nekompenzovanou epilepsií, 1 žák se závažnými poruchami chování, 1 žák s výrazným psychomotorickým neklidem, častými výpadky pozornosti a těžkou neuropsychickou instabilitou, 1 žák po DMO a 1 žák s tělesným postižením (na vozíku - v době inspekce nepřítomen).

Z uvedeného přehledu vyplývá, že plánování a příprava výuky jsou oblasti velice obtížné. Jsou zaměřeny spíše obecně, je ponechán dostatek prostoru pro řešení neočekávaných situací.

Aby však bylo možné s úspěchem vzdělávat takto rozdílně postižené žáky, je třeba užívat zcela odlišné výukové metody a formy práce. Při společné výuce v jedné třídě takový postup možný není. Přestože snaha učitele a asistenta byla nesporná, výsledky tomuto snažení neodpovídaly. Vznikaly četné konfliktní situace. Neartikulované výkřiky autisty přispívaly ke vzniku epileptických záchvatů žákyně. Během doby, kdy se vyučující věnoval této žákyni, docházelo po snaze autisty podívat se a fouknout do ucha žákovi se závažnými poruchami učení k jejich vzájemným fyzickým střetům. Mezitím vlezla žákyně s epilepsií pod lavici a odmítala vylézt. Hodinami prolínal odmítavý přístup žáků k výuce. Z těchto několika uvedených příkladů vyplývá, že hodnocení sledovaných vyučovacích hodin nelze z běžných pedagogických hledisek provést. Chyběla stavba hodiny, organizační pokyny učitele nebyly v převážné většině respektovány, chybělo rozlišení mezi přímou prací učitele a samostatnou prací žáků, nebyla navozena příznivá pracovní atmosféra, se zájmem a chutí pracoval jediný žák. Nebyla zařazena žádná relaxace. Přes již několik let trvající školní docházku nejsou dosud u žáků vytvořeny potřebné společenské a hygienické návyky, žáci při výuce opakovaně užívali vulgárními výrazy. Opakovaně se objevovala i záměrná provokace ze strany jednoho žáka. Reakce učitele a asistenta na tyto nevhodné projevy chování nebyla zaznamenána.

Přestože inspekce hodnotí výkon učitele ve sledovaných hodinách jako obdivuhodný (trpělivost, laskavost, klid, maximální vstřícnost), je třeba konstatovat určitá pochybení: chybějící přípravu tabule, psaní samostatných čtvrtletních prací z učiva naukových předmětů, chybějící diferenciaci učiva v pracovním vyučování (stejná obtížnost pro všechny tři ročníky), nácvik psaní na počítači v hodinách českého jazyka místo ve vhodně volené činnosti zájmového kroužku apod. Občas docházelo i k chybám v organizačním zabezpečení, kdy se oba přítomní

zaměstnanci věnovali jednomu žákovi, zatímco ostatní byli bez potřebného dohledu. Komunikační schopnosti ani samostatnost žáků nebyly záměrně rozvíjeny.

Oblast plánování a přípravy výuky ve sledovaných hodinách je s ohledem na malou náročnost hodnocena jako ještě vyhovující. Personální podmínky jsou velmi dobré, ke zvládnutí situace ve třídě napomáhá přítomnost asistenta. Materiální a psychohygienické podmínky jsou standardní, estetická úroveň třídy je velmi dobrá. Organizace, formy a metody výuky ve sledovaných předmětech jsou nevyhovující. Příčinou je nesourodý kolektiv žáků a přílišná různorodost jejich postižení. Motivaci, hodnocení, interakci a komunikaci nebylo možné z výše uvedených důvodů hodnotit. Vzhledem k absenci standardizovaných evaluačních nástrojů byla úroveň vědomostí, dovedností a sociálních kompetencí žáků sledována pozorováním práce žáků při hospitační činnosti a kontrolou jejich písemných projevů, v porovnání se srovnatelnými školami je úroveň výsledků hodnocena u většiny žáků jako nevyhovující.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Kvalita vzdělávací činnosti je v jednotlivých součástech školy značně odlišná, celkově je hodnocena jako dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy předložila kvalitně zpracované dokumenty týkající se *koncepčních záměrů dalšího rozvoje školy*. Je v nich jednoznačně stanoven cíl školy: poskytovat takovou péči a pomoc, aby děti byly schopny se co nejdříve a s co nejmenšími obtížemi integrovat do běžných škol. Důraz je kladen na aktivní spolupráci a kontakty s rodinou. Koncepce stanoví tyto hlavní úkoly:

- vytvořit nabídku kvalitních služeb pro rodiče dětí s tělesným postižením nebo kombinovanými vadami,
- zabezpečit komplexní přístup při řešení problému z hlediska zdravotního, sociálního a výchovně vzdělávacího,
- rozšířit služby v oblasti poradenství o rannou péči a poskytování komplexní speciálně pedagogické a psychologické diagnostiky včetně psychoterapie,
- rozvíjet osvětovou činnost formou přednášek pro rodiče a širší veřejnost na aktuální témata z oblasti psychologie, speciální pedagogiky, pedagogiky, psychiatrie, neurologie, ortopedie, foniatrie, zdravé výživy, životního stylu atd.

Koncepční záměry jsou přijaty a podporovány rodičovskou veřejností, reakce ostatních partnerů je ovlivněna nevyjasněností v zaměření školy, neboť převážná většina přijatých dětí vykazuje postižení jiné než tělesné.

Koncepce je dále rozpracována v kvalitním *ročním plánu činnosti školy*. Ten mimo jiné obsahuje podrobnější rozpracování péče výchovně vzdělávací, rehabilitační, psychologické, speciálně pedagogické, logopedické a lékařské, zabývá se rovněž volnočasovými aktivitami. Stanovuje výši rodičovského příspěvku: na zdravotně postižené dítě 600 Kč, na žáka zdravotně oslabeného či ze znevýhodněného sociodemografického prostředí 960 Kč a na žáka

zdravého 1320 Kč měsíčně. V ročním plánu práce jsou vytýčeny i hlavní úkoly v oblasti materiálního zabezpečení výchovně vzdělávacího procesu - dovybavit školu počítačovou technikou, pracovním nářadím, sportovním náčiním a dovybavit zahradní areál. Součástí ročního plánu školy je *pracovní řád*, který je v platnosti od ledna 1997. S jeho zněním byli zaměstnanci prokazatelně seznámeni.

Výuka probíhá podle schválených učebních plánů (viz hodnocení kvality vzdělávání). Tyto schválené učební plány jsou vyučujícími rozpracovány tak, aby co nejvíce vyhovovaly potřebám přijatých žáků. Příkladem je výuka cizího jazyka. Ve škole je vyučován anglický jazyk, výuka je organizována společně pro 2 žáky ZŠ (součást učebního plánu) a 3 žáky ZvŠ (nepovinný předmět). Ze tří hodin je jedna hodina konverzace, kterou vedou 2 rodiči mluvčí pod přímým dohledem vyučující.

V žádném z deklarovovaných vzdělávacích programů není využito možnosti rozšíření vzdělávacího programu o předmět dorozumivací dovednosti (Opatření MŠMT ČR č.j. 16 857/98 - 24).

Pro všechny přijaté žáky jsou zpracovány individuální vzdělávací plány.

Místo metodického sdružení je ve škole zřízena odborná komise, ve které jsou zástupci MŠ, ZŠ, ZvŠ, přizvaní rodiče a odborníci. Tato komise se schází jednou měsíčně a řeší odborné problémy.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování je vzhledem k velikosti a podmínkám školy hodnoceno jako vynikající.

Organizování

Z předložené organizační struktury vyplývá systém řízení celého Integrovaného školního centra. Řídící činnost zabezpečuje ředitelka, která je zároveň zřizovatelkou. Ta přímo řídí svoji asistentku a vedoucí jednotlivých provozů. Jsou určeni vedoucí Speciální mateřské školy pro tělesně postižené děti, Speciální základní školy pro tělesně postižené a poradenského centra. Součástí organizační struktury je i nestátní zdravotnické zařízení.

Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy, není však zcela jednoznačná. Například porovnáním organizačního schématu a vyplněné podkladové inspekční dokumentace byl zjištěn nesoulad v osobě vedoucího Speciální základní školy pro tělesně postižené (každý dokument jmenuje ve funkci jinou osobu).

Součástí dokumentace školy je jasně stanovena organizace výchovně vzdělávací činnosti školy. V rámci inspekční činnosti byla kontrolována i následující povinná dokumentace, která je vedena ve školním roce 1999/2000:

- *rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* - je překročena povolená kapacita Speciální mateřské školy pro tělesně postižené děti,
- *třídní knihy, třídní výkazy* - v některých případech vedeny na zastaralých tiskopisech, které neobsahují veškeré požadované údaje (užívaný vzdělávací program, údaje o zařazení do speciální školy, zastaralé názvy předmětů apod.),
- *katalogové listy* - vedeny s drobnými nedostatky formálního charakteru,
- *evidence žáků* - vedena,
- *rozvrh hodin* - sestavení odpovídá obecně platným právním předpisům i učebními plány jednotlivých vzdělávacích programů,

- *záznamy z pedagogických rad* - v tomto školním roce se ke dni inspekce konala jedna pedagogická rada ve dvou částech (31. srpna a 14. září), zápisy vypracované na počítači jsou založeny u plánu práce školy, chybí podpisy přítomných či ověření správnosti,
- *personální dokumentace* - vedena v plném rozsahu, z kontroly pracovních náplní vyplývá jasné vymezení kompetencí pracovníků i jejich značně vyšší pracovní vytížení v porovnání se zaměstnanci státních škol, rovněž tak promyšlené delegování příslušných pravomocí na jednotlivé zaměstnance.

Informační systém uvnitř školy je účinný, pracovníci mají k potřebným informacím přístup. Ve škole je řada nástěnných tabulí s množstvím informací nejen pro zaměstnance, ale i pro rodiče a další návštěvníky školy. Ochrana osobních dat je řádně zajištěna.

Potřebné informace zákonným zástupcům žáků jsou předávány úplně a včas. K předávání informací je každodenně využívána i doba, kdy rodiče do školy přivádějí či ze školy odvádějí své děti. Navíc je dvakrát ročně každé dítě hodnoceno odbornou komisí, rodiče jsou s hodnocením seznamováni.

Škola se úspěšně prezentuje na veřejnosti řadou článků a inzerátů v tisku, pořádáním Dne otevřených dveří, informačními letáčky v ordinacích pediatrů apod.

Výroční zpráva o činnosti školy je koncipována v souladu s § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Výroční zpráva o hospodaření nemá v části příjmů vypovídající schopnost. Ze způsobu zpracování nevyplývá druhové rozložení příjmů celkem, není vyčíslena státní dotace poskytovaná škole prostřednictvím školského úřadu. Výroční zpráva o hospodaření zasláná Školskému úřadu Hradec Králové se od zprávy poskytnuté ČŠI liší, ve výtisku pro ČŠI chybí komplexní přehled dotací poskytnutých ve školním roce 1998/1999 a vyúčtování dotací poskytnutých soukromé škole v témže roce.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy vytvořila v letošním roce systém vedení a motivování pracovníků. Delegation kompetencí je prováděna písemnými pokyny, rozsah odpovědnosti pracovníků je jednoznačně vymezen.

Hodnocení zaměstnanců prostřednictvím nadtarifních složek mzdy je diferencováno. Jsou zpracována kritéria hodnocení. S pracovníky jsou prováděny pravidelné hodnotící a stimulační rozhovory. Ve škole je ustanovena odborná komise, která se ve spolupráci s vedením školy pětkrát ročně vyjadřuje ke kvalitě práce zaměstnanců a jejich odměňování.

Přetrvávajícím negativním jevem byla v minulosti vysoká míra fluktuace pedagogických pracovníků. Z písemné analýzy tohoto stavu v uplynulých třech letech zpracované ředitelkou školy vyplývá, že ukončení pracovního poměru jsou převážně zdůvodněna starobním důchodem a změny v personálním zabezpečení odchody učitelek na mateřskou dovolenou. Přesto je třeba konstatovat, že od poslední inspekce provedené v říjnu 1997 došlo ke 100% obměně všech pedagogických pracovníků na úseku základní školy, zvláštní školy a školní družiny, ke změně došlo i na úseku vedení školy. Ve třídách základní a zvláštní školy se od začátku školního roku 1998/99 prokazatelně vystřídali v každé třídě 3 učitelé, což značně převyšuje počet změn ve srovnatelných školách.

Cíleně jsou vytvářeny podmínky pro další vzdělávání pedagogů. Využívány jsou nabídky vzdělávací institucí a rovněž škola organizuje a financuje cyklus přednášek odborníků z oblasti

speciální pedagogiky. V současné době studují tři zaměstnanci školy vysokoškolskou formu studia speciální pedagogiky (VŠP Hradec Králové, PF UK Praha, PF UP Olomouc).

Alternativní formou podporující profesní růst učitelů je spolupráce se Základní školou v Malšově Lhotě, která je realizována prostřednictvím vzájemných hospitací v mateřské i základní škole, předáváním informací z návštěvy vzdělávacích programů pracovními schůzkami zaměřenými na problematiku integrace zdravotně postižených žáků a speciálně pedagogické péče.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ve škole je zpracován přehledný a konkrétní plán hospitační činnosti. Jsou realizovány hospitace ředitelkou školy případně dvěma písemně pověřenými pedagogickými pracovníci s příslušnou odborností.

Dále jsou prováděny vzájemné hospitace vyučujících mezi sebou a hospitace ve spolupráci s jiným státním školským zařízením.

Dle sdělení ředitelky je prováděno v rámci zefektivnění zpětné vazby rovněž řízené pozorování pedagogického procesu dalšími odborníky (lékař, speciální pedagog, psycholog, logoped).

Hospitační činnost je ředitelkou školy prováděna pravidelně. Ve školním roce 1998/1999 bylo provedeno celkem deset hospitací (čtyři v mateřské škole, jedna ve školní družině, tři v základní škole, dvě ředitelkou jiné základní školy). Zápisy z provedených hospitací mají požadovanou formální úroveň a mají výpovědní hodnotu. Jsou hodnoceny jako velmi funkční forma kontroly pedagogické práce. Analýza výsledků kontrol je prováděna, jsou určována doporučení, je realizován systém následných hospitací.

Systém a kvalita hospitační činnosti jsou na velmi dobré úrovni. Ostatní formy kontroly jsou prováděny rovněž pravidelně, jsou stručně dokumentovány.

Vedení školy zpracovalo materiál „Informační a kontrolní systém školy“, deleguje kompetence, určuje kooperaci a koordinaci jednotlivých úseků školy, stanovuje alternativy kontrolní činnosti. Vedoucí jednotlivých úseků jedenkrát týdně informují o činnosti konkrétního pracoviště školy.

Kontrolní systém vychází i z poznatků vyhodnocené ankety pro rodiče a reflektuje na jejich případná upozornění.

V mateřské škole je příkladně realizován systém péče o začínající učitelku formou hospitací a konzultací.

Oblast kontrolní a hodnotící činnosti zaznamenaly vzestup zejména z pohledu systematickosti, odbornosti a všestrannosti. Vynikající je rovněž formální a funkční úroveň veškeré pedagogické dokumentace školy, i v tomto směru byl zaznamenán významný kvalitativní posun.

Kontrolní mechanismy oblasti kontroly pedagogického procesu jsou hodnoceny jako vynikající.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Kontrolou osobní dokumentace zdravotně postižených žáků bylo v jednom případě zjištěno nedodržení § 7 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách - je překročena maximální povolená doba šesti měsíců pro diagnostický pobyt žáka ve speciální škole.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace, dotazník ředitele školy před inspekcí.
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 15.572/99-21 ze dne 26. února 1999.
- Povinná dokumentace školy vyjmenovaná na straně 10 a 11 inspekční zprávy.
- Plán práce na školní rok 1999/2000 s přílohami.
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999 a výroční zpráva o hospodaření.
- Záznamy z rozhovorů s ředitelkou a zaměstnanci školy.
- Vnitřní řád školy, rozvrh výchovných složek, režim dne v MŠ.
- Přihlášky dětí do mateřské školy, seznam přijatých dětí pro školní rok 1999/2000, evidenční listy dětí, písemná zmocnění rodičů, přehled docházky dětí do MŠ.
- Přehledy výchovné práce, individuální plány a pedagogické záznamy o dětech, časově tematické plány.
- Tematické plány učiva.
- Individuální vzdělávací plány zdravotně postižených žáků.
- Hospitační záznamy.
- Žákovské knížky, sešity, práce žáků.

ZÁVĚR

Při inspekční činnosti byla ve škole zjištěna následující výrazná pozitiva:

- výrazné zlepšení úrovně výchovně vzdělávací práce a převážně vynikající úroveň pedagogické práce učitelek ve Speciální mateřské škole pro tělesně postižené děti,
- značné zlepšení didaktického zázemí v mateřské, základní i zvláštní škole,
- vstřícné, laskavé a trpělivé působení vyučujících na děti a žáky,
- citlivé respektování individuálních dispozic žáků,
- úspěšná prezentace školy na veřejnosti,
- zřízení odborné komise a obsah její činnosti,
- vzorné vedení dokumentace řídicí činnosti,

- vytváření podmínek pro další vzdělávání pedagogů, organizace cyklu přednášek z oblasti speciální pedagogiky,
- výrazný posun v oblasti provádění kontrolní a hodnotící činnosti,
- pokračující komplexnost v nabídce péče o zdravotně postižené děti,
- estetické a pedagogicky podnětné prostředí všech prostor školy.

Negativa:

- překročení kapacity Speciální mateřské školy pro tělesně postižené děti,
- společná výuka žáků základní a zvláštní školy v jedné třídě,
- nedokončená odborná vyšetření části zařazených žáků,
- malá účinnost výchovně vzdělávacího procesu v souvislosti se zařazováním různě zdravotně postižených žáků,
- chybějící diferenciaci učiva podle schopností žáků,
- zjištěné rozdíly ve dvou výtiscích výroční zprávy o hospodaření,
- časté změny učitelů v jednotlivých třídách,
- užívání některých zastaralých druhů tiskopisů pro vedení povinné dokumentace školy.

Doporučení k další činnosti školy:

- požádat MŠMT ČR o změnu kapacity Speciální mateřské školy pro tělesně postižené děti,
- urychleně doplnit chybějící odborná vyšetření,
- do jednotlivých typů škol zařazovat žáky s takovým druhem zdravotního postižení, aby bylo možné je s úspěchem vyučovat v jedné třídě,
- vhodnou diferenciací učiva přispět ke zvýšení účinnosti výchovně vzdělávacího procesu v základní a zvláštní škole,
- zabezpečit, aby se v obsahu dokumentů školy neobjevovaly rozdíly (viz výroční zpráva o hospodaření),
- pokračovat v úsilí o stabilizaci pedagogického sboru,
- zlepšit psychohygienické podmínky v ranních hodinách, kdy dochází k souběžné činnosti obou tříd mateřské školy a školní družiny,
- pro vedení povinné dokumentace školy užívat platné tiskopisy.

Nedodržení platných právních předpisů:

- § 7 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách - je překročena maximální povolená doba šesti měsíců pro diagnostický pobyt žáka ve speciální škole.

V úrovni jednotlivých hodnocených oblastí byla v Integrovaném školním centru PROINTEPO s. r. o. zjištěna určitá nevyrovnanost.

Mateřská škola svým programem, zaměřením a vytvořenými podmínkami ovlivňuje osobnostní rozvoj dětí se zdravotním postižením velmi pozitivně, příkladně. Základní škola vykazuje průměrnou úroveň, v některých sledovaných oblastech byla zjištěna citelně slabá místa. Výrazné nedostatky byly zjištěny ve zvláštní škole, kde složení dětí neumožňuje dosažení lepších výsledků. Řízení školy je hodnoceno jako velmi dobré.

Přestože vyúčtování finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu nebyla inspekci předloženo, je vzhledem ke kvalitativnímu posunu v celkové vybavenosti školy jejich využívání hodnoceno jako efektivní.

Od minulé školní inspekce došlo k prokazatelnému kvalitativnímu posunu. V současné době je škola celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Nosková	V. Nosková v. r.
Členové týmu	Pavel Bachtík	P. Bachtík v. r.
	Mgr. Miluše Urbanová	M. Urbanová v. r.

V Hradci Králové dne 20. prosince 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. prosince 1999

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
PhDr. Jarmila Karpašová	J. Karpašová v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000 - 01 - 10	091 24/2000 - 4009
Zřizovatel	2000 - 01 - 10	091 724/99 - 4009

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2000 - 01 - 03	2/2000	Zaslány připomínky.